

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Przewodniczący
Andrzej Jakubiak

DKSWK/063/47/1/14/MB

Warszawa, 14 sierpnia 2014 r.

Prezesi zarządów banków

Dyrektorzy oddziałów

instytucji kredytowych

- wszyscy -

Szanowni Państwo,

kierowane przez Państwa podmioty w ramach prowadzonej działalności niejednokrotnie współpracują lub też mogą w przyszłości współpracować z podmiotami, które znajdują się na prowadzonej przez Komisję Nadzoru Finansowego liście, w obecnym stanie prawnym normatywnie nazwanej „Listą ostrzeżeń publicznych Komisji Nadzoru Finansowego”. Ponieważ kwestia takiej współpracy może rodzić pewne wątpliwości w praktyce obrotu, stąd wydaje się, iż wskazanym byłoby przedstawienie stanowiska organu nadzoru w przedmiotowym zakresie.

Przede wszystkim wymaga podkreślenia, iż doszło do kategorycznej zmiany w sferze prawnej w zakresie prowadzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego listy ostrzeżeń publicznych. Kształt i funkcja listy ostrzeżeń publicznych uległy znaczącej modyfikacji, czego nie powinni Państwo pomijać w prowadzonej przez siebie działalności. Na mocy ustawy z dnia 23 października 2013 r. o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1567) wprowadzony został do ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, zwanej dalej „u.n.r.f.”, przepis art. 6b, w świetle którego Komisja Nadzoru Finansowego jest zobligowana

do podawania do publicznej wiadomości informacji o złożeniu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa określonego w art. 215 i art. 216 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, art. 171 ust. 1-3 ustawy – Prawo bankowe, art. 56a i art. 57 ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych, art. 225 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, art. 47 i art. 48 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym, art. 50 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych, art. 40 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego, art. 287 i art. 290-296 ustawy o funduszach inwestycyjnych, art. 178 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, art. 99 i art. 99a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych lub art. 150 i art. 151 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych. Zgodnie z przepisami ustawy do publicznej wiadomości podawana jest firma (nazwa) podmiotu, w związku z działalnością którego złożone zostało zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, a w przypadku gdy podmiot ten prowadzi działalność pod innym oznaczeniem, do publicznej wiadomości podaje się także to oznaczenie. Wzmiankowane informacje podawane są poprzez zamieszczenie na wyodrębnionej stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego pod nazwą "Lista ostrzeżeń publicznych Komisji Nadzoru Finansowego". Informacje te na podstawie zawiadomień przekazanych Komisji Nadzoru Finansowego przez prokuratora, uzupełnia się każdorazowo o wzmiankę o prawomocnej odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego albo o prawomocnym umorzeniu postępowania przygotowawczego, a w przypadku wniesienia aktu oskarżenia o wzmiankę o prawomocnym orzeczeniu sądu. Trzeba mieć także na względzie, że w ramach wzmiankowanej „Listy ostrzeżeń publicznych Komisji Nadzoru Finansowego” zamieszcza się także informacje o przypadkach postępowań prowadzonych z urzędu lub na podstawie zawiadomienia podmiotu innego niż Komisja Nadzoru Finansowego, w ramach których Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego skorzystał z uprawnień pokrzywdzonego, przysługującego mu na podstawie art. 6 ust. 2 u.n.r.f.

Analiza powyżej wskazanych przepisów prawa, w tym zwłaszcza przepisu art. 6b u.n.r.f., wskazuje wprost, iż lista ostrzeżeń publicznych jest w aktualnym stanie prawnym wykazem podmiotów, co do których Komisja Nadzoru Finansowego przekazała

do prokuratury zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa albo w stosunku do których toczy się postępowanie, do którego Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego przystąpił korzystając z uprawnień pokrzywdzonego. Wpis na listę ostrzeżeń publicznych ma charakter bezterminowy, co oznacza, że nie podlega on stosownemu usunięciu, natomiast informacja o fakcie złożenia zawiadomienia lub przystąpienia do postępowania jest sukcesywnie uzupełniana o kolejne fakty procesowe. Nawet jeśli dojdzie do prawomocnej odmowy wszczęcia postępowania przygotowawczego, prawomocnego umorzenia postępowania przygotowawczego lub prawomocnego uniewinniającego orzeczenia sądu, podmiot umieszczony na liście ostrzeżeń publicznych w związku ze złożonym zawiadomieniem na tej liście pozostaje, z tym istotnym zastrzeżeniem, że rzeczony fakty zostaną odnotowane w stosownej wzmiance, której zadaniem jest wskazywanie tego rodzaju zdarzeń procesowych i zapewnienie opinii publicznej pełnego spektrum informacji, w tym także oceny dokonanej przez organy ścigania lub sądy. Z tego choćby względu niezbędne jest stałe monitorowanie listy ostrzeżeń publicznych, w tym w szczególności baczenie na treść wzmianek odnoszących się do poszczególnych podmiotów i toku postępowania ich dotyczących.

Odnosząc się do kwestii zasadności dopuszczalności relacji gospodarczych kierowanych przez Państwa podmiotów z podmiotami umieszczonymi na liście ostrzeżeń publicznych, należy przede wszystkim zwrócić uwagę na funkcję prawną owej listy. Wpis na listę ostrzeżeń publicznych jest dokonywany na podstawie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Ma on zatem istotny walor informacyjny i jego celem jest podanie do publicznej wiadomości informacji o zaistniałym zdarzeniu – fakcie złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, czy też przystąpienia do postępowania przygotowawczego. Prowadzenie listy ostrzeżeń publicznych jako systematycznego wykazu podmiotów, co do których podjęto podejrzenie popełnienia określonego rodzaju przestępstw jest ustawowym obowiązkiem nałożonym na Komisję Nadzoru Finansowego. Przepisy prawa nie przewidują możliwości odstąpienia od obowiązku dokonania wpisu na listę ostrzeżeń nawet wówczas, gdy podmiot po złożeniu zawiadomienia zadeklarował, czy nawet faktycznie zaprzestał prowadzenia działalności budzącej wątpliwości co do zgodności z prawem. Upublicznienie informacji o złożeniu

zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa jest zatem rodzajem przymusu prawnego nałożonego na Komisję Nadzoru Finansowego, który winien być ujmowany jako służący zapewnieniu równego dostępu do informacji wszystkim uczestnikom obrotu prawnego, w tym także bankom i oddziałom instytucji kredytowych. To, w jaki sposób taka informacja zostanie wykorzystana pozostaje w sferze autonomii adresatów tej informacji. W tym kontekście należy wskazać, iż umieszczenie na liście ostrzeżeń publicznych nie ma charakteru sankcji. Umieszczenie na liście odnosi się jedynie do faktów i nie jest w żadnym wypadku równoznacznie z autorytatywnym stwierdzeniem Komisji Nadzoru Finansowego, iż dany podmiot dopuścił się czynu zabronionego na gruncie prawa karnego, choć takie podejrzenie Komisja Nadzoru Finansowego powzięła. O tym czy w istocie do czynu zabronionego doszło rozstrzygają w ramach właściwej procedury inne organy państwa.

Skoro, jak stwierdzono powyżej, wykorzystanie informacji zaczerpniętych z listy ostrzeżeń publicznych leży w sferze autonomicznej decyzji każdego uczestnika obrotu, to należałoby uznać, iż działań kierowanych przez Państwa banków i oddziałów instytucji kredytowych w związku z umieszczeniem określonego podmiotu na liście ostrzeżeń publicznych nie powinien w żadnym razie cechować automatyzm, sprowadzający się przykładowo do każdorazowego wypowiedzenia danemu podmiotowi umowy o prowadzenie rachunku bankowego lub innych zawartych umów. Ważna jest choćby okoliczność, czy taki rachunek bankowy jest bezpośrednio wykorzystywany do działalności w zakresie objętej zawiadomieniem o podejrzeniu popełnieniu przestępstwa, w szczególności, czy nie służy do przyjmowania środków pod tytułem zwrotnym przez podmioty do takiej działalności nieuprawnione, co jest działalnością penalizowaną w art. 171 ust. 1-3 ustawy – Prawo Bankowe, bądź nie jest wykorzystywany do nieuprawnionego obrotu instrumentami finansowymi, co z kolei jest działalnością penalizowaną w art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Ocenie powinien podlegać także fakt, czy dany podmiot zaprzestał prowadzenia działalności, której legalność kwestionuje Komisja Nadzoru Finansowego składając stosowne zawiadomienie do organów ścigania, czy też działalność taką kontynuuje. Nie można zapominać, iż na liście ostrzeżeń publicznych umieszczane są przypadki, których skala, rodzaj i waga dla obrotu prawnego mają różne znaczenie. Niejednokrotnie kwestie poruszane w

zawiadomieniach o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, czy w postępowaniu przygotowawczym mają charakter sporny na gruncie jurystycznym. Należy ponadto mieć na względzie, iż podmiot umieszczony na liście ostrzeżeń publicznych ze względu na wskazany aspekt prowadzonej działalności, który został objęty zawiadomieniem o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, może prowadzić także nie budzącą zastrzeżeń co do legalności działalność, która może być jego podstawową działalnością biznesową.

Reasumując, mając na względzie zarówno bezpieczeństwo i zaufanie do rynku finansowego, jak i słusze interesy Państwa klientów należy stwierdzić, że w odniesieniu do sposobów reakcji instytucji finansowej na umieszczenie danego podmiotu na liście ostrzeżeń publicznych KNF, nie ma miejsca na schematyczne działania. Każdorazowo reakcja kierowanego przez Państwa podmiotu na fakt umieszczenia danego podmiotu na liście ostrzeżeń publicznych powinna być zatem poprzedzona pogłębioną analizą i uwzględnieniem całokształtu okoliczności faktycznych towarzyszących umieszczeniu tegoż podmiotu na liście ostrzeżeń publicznych.

Z poważaniem,

PRZEWODNICZĄCY
KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Andrzej Jakubiak